

PEŞƏ STANDARTLARININ HAZIRLANMASI, YENİDƏN HAZIRLANMASI VƏ TƏTBİQİ PROSEDURLARI

Hazırladı: Amin Çerkəzov

Bakı, 2019-cu il

Mündəricat

Abbreviaturalar	3
Giriş	4
Məqsəd	5
Peşə standartları ilə bağlı normativ-hüquqi baza	5
Maraqlı tərəflər və onların əsas vəzifələri	5
Peşə standartlarının hazırlanması prosesinin sxemi	7
Peşə standartlarının hazırlanması prosesinin mərhələləri	8

ABBREVIATURALAR

ASK	Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası
AzKÇ	Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsil üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsi
BİSK	bacarıqların inkişaf etdirilməsi üzrə sahə komissiyası
EQ	ekspert qrupu
ƏƏSMN	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi
LQ	layihə qrupu
PS	peşə standartı
PTT	peşə təhsili və təlimi

GİRİŞ

İnsan resurslarının inkişafı Azərbaycan hökumətinin sosial-iqtisadi inkişaf siyasətinin əsas prioritetləri sırasındadır. Hökumət bu məqsədlə peşə standartlarının hazırlanması və tətbiqinə start vermişdir.

Peşə standartları iş dünyası ilə təhsil dünyası arasında ümumi dil kimi qəbul edilir. Onlar iş yerinin tələbləri ilə insan kapitalının inkişafı (təhsil və təlim proqramları) arasında mühüm əlaqəni təmin etməklə, vətəndaşlara ömür boyu təsir göstərir. Onlar iş yerinin və bütövlükdə iqtisadiyyatın tələblərini nəzərə almaqla, yüksək keyfiyyətli təhsil və təlim proqramlarının hazırlanmasına şərait yaradır. Peşə standartları kvalifikasiya standartları ilə birlikdə işçi qüvvəsinin etibarlı sertifikatlaşdırılması, qeyri-formal və informal təhsil yolu ilə əldə edilmiş səriştələrin tanınması üçün baza rolunu oynayır. Onlar əmək bazarında bacarıqlara olan tələblə onların təklifi arasındakı uyğunsuzluğun aradan qaldırılması – təhsil və təlim sistemlərinin işəgötürənlərin tələblərinə yaxınlaşdırılması – üçün mühüm vasitədir.

Dünya ölkələrində peşə standartlarının forması və strukturu bir-birindən fərqlənir, çünki onlar müxtəlif şəraitdə və müxtəlif yerli tələblərə uyğun hazırlanır. Peşə standartları müxtəlif formalarda tərtib edilməsinə baxmayaraq, onların hamısı iş yerində yaxşı fəaliyyət ilə bağlı məlumatları əks etdirir. Başqa sözlə, peşə standartları səriştələr ilə, yəni şəxsin peşə sahəsində ondan gözlənilən keyfiyyətə uyğun fəaliyyət göstərə bilməsi üçün malik olmalı olduğu bilik, bacarıq və işə yanaşma ilə bağlıdır. Onlar, eyni zamanda, səriştəli işçinin gündəlik icra etməli olduğu fəaliyyətlər ilə əlaqədardır.

İnsan resurslarının və əmək bazarının inkişafında peşə standartlarının rolunu dərk edən siyasətçilər bir sıra strateji sənədlərdə onları əks etdirmişlər. Onların hazırlanması ilk olaraq, Azərbaycan Respublikasının 2006-2015-ci illər üzrə Məşğulluq Strategiyasında, Yoxsulluğun azaldılması və davamlı inkişaf Dövlət Proqramında və müvafiq tədbirlər planlarında nəzərdə tutulmuşdur. Peşə standartları, eyni zamanda, Prezidentin fərmanı ilə 2016-cı ilin dekabrında təsdiq edilmiş milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrində, Azərbaycan Respublikasında biznes mühitinin əlverişliliyinin artırılması və beynəlxalq reytinglərdə ölkəmizin mövqeyinin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 13 iyul 2016-cı il tarixli 2199 nömrəli sərəncamında, Prezidentin 30 oktyabr 2018-ci il tarixli fərmanı ilə təsdiq edilmiş 2019–2030-cu illər üçün Azərbaycan Respublikasının Məşğulluq Strategiyasında da əksini tapmışdır.

Peşə standartlarının hazırlanması prosesinə donor təşkilatların maliyyələşdirdiyi layihələr çərçivəsində başlanmışdır. Proses hazırda Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin əlaqələndirməsi ilə davam etdirilir. Əmək bazarında işçi qüvvəsinin keyfiyyətinə və onun rəqabətliyinə tələblərin artması ilə peşə standartları üçün normativ-hüquqi bazanın yaradılması getdikcə daha da aktuallaşır. Bu, əsasən, aşağıdakı səbəblərdən vacibdir:

- İşəgötürənlərin peşələr üzrə işçi qüvvəsinin bacarıqlarına tələblərinin öyrənilməsi prosesinin strukturlaşdırılması;
- Peşə standartlarının hazırlanması və istifadəsində maraqlı tərəflərin rol və funksiyalarının dəqiq müəyyən edilməsi;
- Müasir əmək bazarının tələblərinə uyğun kadr hazırlığı işinin düzgün təşkili (təhsil proqramlarının və peşə bacarıqlarının qiymətləndirilməsinin peşə standartlarına əsaslanması);
- Qeyri-formal və informal təhsil vasitəsi ilə əldə edilmiş səriştələrin tanınması sisteminin əsaslarının yaradılması;
- Əmək bazarında tələblə təklifin daha yaxşı uzlaşdırılması vasitəsi ilə əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi və yüksək rəqabət qabiliyyətli məhsul istehsalı.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin hazırladığı peşə standartları ilə bağlı normativ-hüquqi sənədlərin layihələrinə Nazirlər Kabinetində baxılır. Qəbul olunacağı təqdirdə, onlar sosial tərəfdaşlıq vasitəsi ilə peşə və kvalifikasiya standartlarının hazırlanmasını, həmçinin bacarıqların inkişaf etdirilməsi üzrə sahə komissiyalarının fəaliyyətini tənzimləyəcək.

MƏQSƏD

Bu prosedurların məqsədi peşə standartlarının hazırlanması, yenidən hazırlanması və tətbiqinin ümumi prinsiplərini müəyyən etməkdən ibarətdir. Burada bütün maraqlı tərəflərin rol və vəzifələri müəyyən edilir, onlara proseslə bağlı istiqamət verilir.

PEŞƏ STANDARTLARI İLƏ BAĞLI NORMATİV-HÜQUQİ BAZA

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 İyul 2018-ci il tarixli 1196-VQ nımrəli fərmanı ilə qəbul edilmiş Məşğulluq haqqında Qanuna əsasən, peşə standartları – konkret peşə sahəsi üzrə işçinin yerinə yetirməli olduğu işin məzmununa və əmək şəraitinə qoyulan, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilən minimum tələblərin məcmusu kimi müəyyən edilmişdir.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi peşə standartlarının hazırlanması, yenidən hazırlanması, təsdiq edilməsi və qeydiyyatının aparılmasını əlaqələndirir.

MARAQLI TƏRƏFLƏR VƏ ONLARIN ƏSAS VƏZİFƏLƏRİ

Peşə standartlarının hazırlanması, yenidən hazırlanması və tətbiqi sahəsində fəaliyyətlər ilə əlaqəsi olan maraqlı tərəflər aşağıdakılardır:

- Dövlət hakimiyyəti orqanları, nazirliklər, onların tabeliyində olan qurumlar və yerli orqanlar;
- Təhsil və təlim müəssisələri;
- Təsərrüfat subyektləri və onların birlikləri;
- Peşə assosiasiyaları;
- Təsərrüfat subyektlərində çalışan işçilər və həmkarlar ittifaqları;
- Tədqiqatçılar və ekspertlər.

Peşə standartlarının hazırlanması bütün maraqlı tərəflərin iştirakı ilə müzakirə prosesi vasitəsi ilə həyata keçirilməlidir. Maraqlı tərəflər iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə yaradılan bacarıqların inkişaf etdirilməsi üzrə sahə komissiyaları (BİSK) çərçivəsində əməkdaşlıq edirlər. Komissiyalarda aşağıdakı qurum və təşkilatlar iştirak edirlər:

- Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi – bir nəfər (səsvermə hüquqlu);
- Azərbaycan Respublikası Əmək və əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti – bir nəfər;
- Azərbaycan Respublikası Əmək və əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Məşğulluq Xidməti – bir nəfər;
- Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi – bir nəfər (səsvermə hüquqlu);
- Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi – bir nəfər (səsvermə hüquqlu);
- Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi – bir nəfər;
- Müvafiq sahə nazirliyi (dövlət komitəsi, dövlət agentliyi) – bir nəfər (səsvermə hüquqlu);
- Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi – bir nəfər (səsvermə hüquqlu);
- Müvafiq sahə üzrə ali təhsil müəssisəsi – bir nəfər;

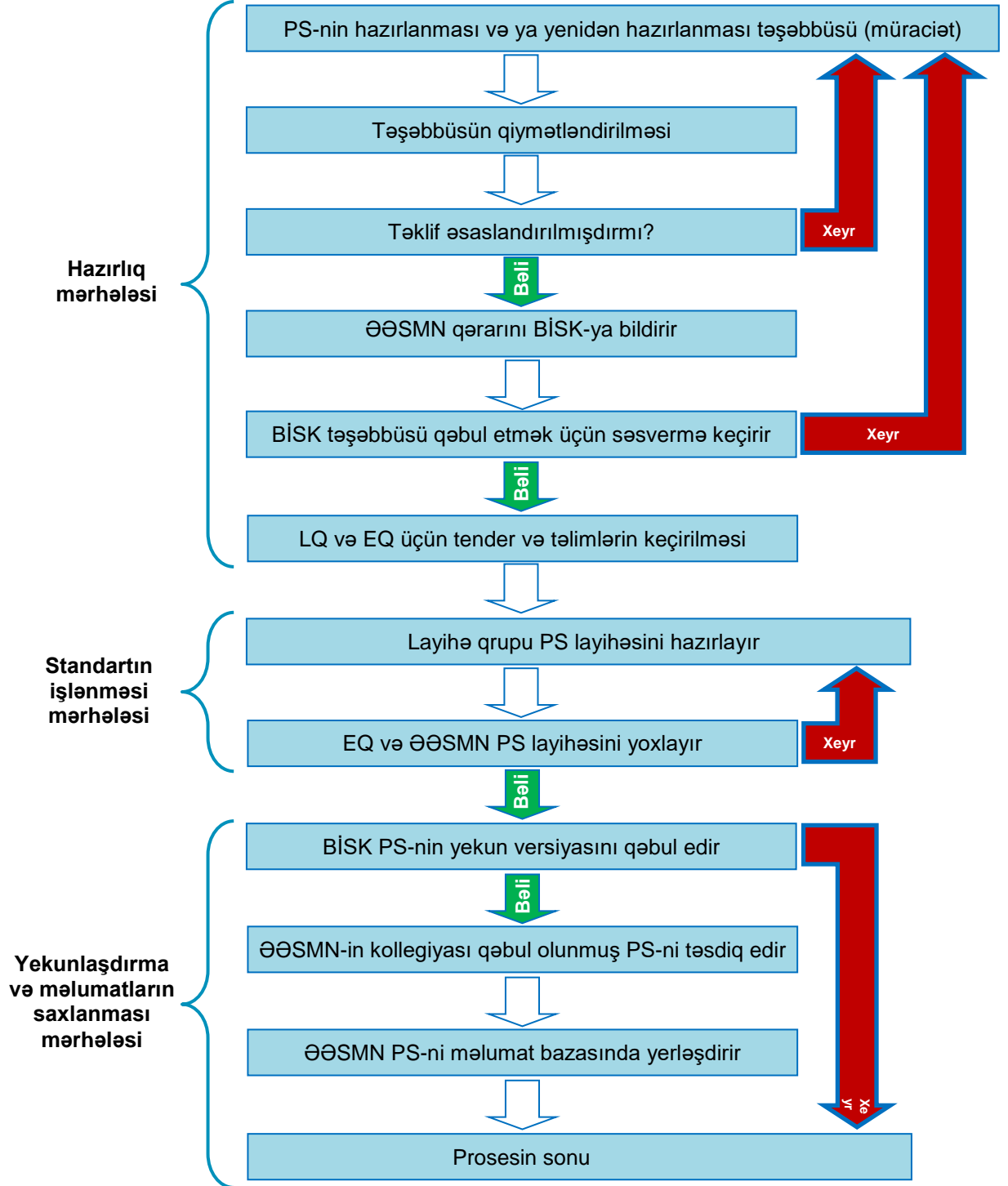
- Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası (ASK) – bir nəfər (səsvermə hüquqlu);
- Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası – bir nəfər (səsvermə hüquqlu);
- Müvafiq sahədə fəaliyyət göstərən peşə assosiasiyası (assosiasiyalar Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilir) – bir nəfər;
- Müvafiq sahədə fəaliyyət göstərən üç aparıcı müəssisə (müəssisələr Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilir) – üç nəfər.

Komissiyanın üzvü olmayan təhsil və təlim – ilk peşə-ixtisas, orta ixtisas və ali təhsil – müəssisələrinin nümayəndələri, habelə müstəqil ekspertlər BİSK-nın iclaslarına müşahidəçi kimi dəvət edilə bilər.

Əmək bazarında işçi qüvvəsinin əsas alıcısı və istifadəçisi olan təsərrüfat subyektləri insan resursları ilə bağlı əsas tələbləri yaxşı bilirlər. İş dünyası iş yerlərinin vəzifə, fəaliyyət və səriştlər ilə bağlı tələblərini müəyyən edir.

PEŞƏ STANDARTLARININ HAZIRLANMASI PROSESİNİN SXEMİ

Peşə standartları aşağıdakı sxemdə göstərilən addımlar vasitəsi ilə hazırlanır (yenidən hazırlanır):

PEŞƏ STANDARTLARININ HAZIRLANMASI PROSESİNİN MƏRHƏLƏLƏRİ

Peşə standartlarının hazırlanması və yenidən hazırlanması prosesi aşağıdakı fəaliyyətləri əhatə edir:

Addım	Fəaliyyət	Kim hansı işi görür
1	Peşə standartının hazırlanması və ya yenidən hazırlanması təşəbbüsü	<p>İstənilən hüquqi şəxs, fərdi sahibkar, o cümlədən, icra hakimiyyəti orqanları, təsərrüfat subyektləri, təhsil və təlim müəssisələri, assosiasiyalar, qeyri-hökumət təşkilatları öz fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq, zəruri peşələr üzrə peşə standartlarının hazırlanması və ya yenidən hazırlanması ilə bağlı ƏƏSMN-ə müraciət ünvanlaya bilər. Müraciətin göndərilməsi Nazirliyin peşə və kvalifikasiya standartlarının reyestrində (elektron informasiya sistemi) "Müraciət-ərizə" formasını doldurub gücləndirilmiş elektron imza (o cümlədən "Asan imza") ilə təsdiq etməklə həyata keçirilir. Reyestrə məlumatlar icra hakimiyyəti orqanının nümayəndəsi, idarə, təşkilat və ya müəssisənin bilavasitə rəhbəri, yaxud onun səlahiyyət verdiyi şəxs tərəfindən ötürülür.</p> <p>Təşəbbüsü irəli sürən peşə standartlarının hazırlanması və ya yenidən hazırlanması üçün təklif etdiyi peşələri, onların Məşğulluq Təsnifatındakı müvafiq kodlarını, peşələrin aid olduğu iqtisadi fəaliyyət sahələrini, həmçinin peşə standartlarının hazırlanması (yenidən hazırlanması) üçün əsasları göstərir. Müraciət-ərizəyə əlaqəli məlumatlar (sənədlər) əlavə edilə bilər.</p> <p>Peşə standart(lar)ının hazırlanması və ya yenidən hazırlanması ilə bağlı müraciət-ərizəni təqdim edən qurum (təşkilat) həmin peşə standart(lar)ının hazırlanmasında könüllü iştirak etməyə razılığını bildirir. Müraciət edən qurum/təşkilat mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq, bacarıqların inkişaf etdirilməsi üzrə sahə komissiyası tərəfindən qəbul edilmək və ƏƏSMN tərəfindən təsdiq edilmək üçün peşə standart(lar)ının layihələrini hazırlaya bilər.</p>
2	Peşə standartının hazırlanması (yenidən hazırlanması) ilə bağlı təşəbbüsün qiymətləndirilməsi	<p>ƏƏSMN peşə standart(lar)ının hazırlanması (yenidən hazırlanması) ilə bağlı müraciəti qiymətləndirərək, onun qəbul edilməsi və ya rədd edilməsi ilə bağlı qərar qəbul edir. Nazirlik bu məqsədlə, müraciət edənə təqdim etdiyi dəlilləri, əmək bazarının ehtiyaclarını, hökumətin mövcud siyasətlərini, dövlət strategiyalarını, mövcud qanunvericiliyi, dövlət investisiya proqramlarını və digər müvafiq məlumatları nəzərdən keçirir.</p> <p>ƏƏSMN elektron müraciətin daxil olmasından bir ay müddətində təşəbbüsü irəli sürənə qərarını bildirir və növbəti addımlarla bağlı məlumat verir.</p> <p>Müraciət qəbul edildiyi təqdirdə, ƏƏSMN bacarıqların inkişaf etdirilməsi üzrə sahə komissiyası (komissiyaları) və digər maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmə apararaq, peşənin aid olduğu iqtisadi fəaliyyət sahəsini (sahələrini), Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsil üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsində (AzKÇ) səviyyəsini müəyyən edir və müraciəti müvafiq komissiyaya (komissiyalara) ünvanlayır.</p>

Addım	Fəaliyyət	Kim hansı işi görür
		<p>ƏƏSMN peşə standart(lar)ının hazırlanması (yenidən hazırlanması) təşəbbüsü ilə çıxış edə bilər.</p>
3	<p>Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi peşə standart(lar)ının hazırlanması (yenidən hazırlanması) ilə bağlı qərarını bacarıqların inkişaf etdirilməsi üzrə sahə komissiyalarına bildirir</p>	<p>ƏƏSMN peşə standart(lar)ının hazırlanması (yenidən hazırlanması) ilə bağlı müraciəti müvafiq BİSK-(lar)a ünvanlayır. Bu, ƏƏSMN-in öz təşəbbüsü, yaxud hər hansı hüquqi şəxsin müraciətini qəbul etməklə bağlı qərarı ola bilər.</p> <p>ƏƏSMN peşə standart(lar)ının hazırlanması (yenidən hazırlanması) üçün siyahını Məşğulluq Təsnifatındakı kodlar və AzKÇ səviyyələri ilə bağlı məlumatları göstərməklə müvafiq BİSK-ya göndərir. Təklifə hər hansı mövcud əsaslandırma və ya əlaqəli sənədlər əlavə edilir.</p> <p>ƏƏSMN BİSK-nın rüblük iclaslarını planlaşdırır. Bütün üzlərin ən azı üçdə bir hissəsinin, yaxud hər hansı dövlət qurumunun müraciəti və ya BİSK sədrinin təşəbbüsü əsasında növbədənənar iclaslar keçirilə bilər.</p> <p>Nazirlik, tələb olunduğu təqdirdə, BİSK üzvləri üçün peşə standartlarının hazırlanması, statusu, istifadəsi və digər əlaqəli mövzularda məlumatlandırma və ya təlim sessiyaları təşkil edir.</p>
4	<p>Bacarıqların inkişaf etdirilməsi üzrə sahə komissiyası təşəbbüsü qəbul etmək üçün səsvermə keçirir</p>	<p>BİSK təqdim olunmuş məlumatları əmək bazarının tələbləri, sektorun inkişaf prioritetləri baxımından qiymətləndirir və peşə standartlarının hazırlanması (yenidən hazırlanması) üçün siyahını qəbul etmək məqsədi ilə səsvermə keçirir.</p> <p>BİSK dövlət hakimiyyəti orqanları, təsərrüfat subyektləri və onların birlikləri, təhsil və təlim müəssisələri, həmkarlar ittifaqları, peşə assosiasiyalarının nümayəndələrindən təşkil olunur. Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi, sahə nazirlikləri və dövlət komitələri (agentlikləri), Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası və Dövlət Statistika Komitəsi səsvermə hüququna malikdirlər. Dövlət hakimiyyəti orqanları tabeliklərindəki agentliklərin və xidmətlərin maraqlarını da təmsil edirlər. Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası sahə həmkarlar ittifaqlarının, ASK işəgötürənlərin və onların birliklərinin maraqlarını təmsil edir.</p> <p>BİSK-nın sədri səsvermə hüququ olan üzvlər arasından sad' səs çoxluğu ilə bir il müddətinə növbə ilə seçilir.</p> <p>Peşə standartının hazırlanması və ya yenidən hazırlanması təşəbbüsünü irəli sürən təşkilatın nümayəndəsi BİSK-in iclaslarına dəvət olunur. Təhsil və təlim – ilk peşə-ixtisas, orta ixtisas və ali təhsil – müəssisələrinin nümayəndələri, habelə tədqiqatçılar və müstəqil ekspertlər də komissiyanın iclaslarına müşahidəçi kimi dəvət edilir, onlarla məsləhətləşmə aparılır.</p> <p>ƏƏSMN komissiyanın iclasının vaxtı haqqında məlumatı, iclasda baxılan məsələlərin siyahısını, onlara aid müvafiq sənədləri və materialları komissiyanın sədrinə və üzvlərinə iclasın keçirilməsinə ən azı on beş gün qalmış çatdırır.</p> <p>İclasda komissiyanın səsvermə hüquqlu üzvlərinin ən azı yarısı iştirak etdikdə, həmin iclas səlahiyyətli hesab olunur. Səslər bərabər olduqda, sədrin səsi həlledici hesab edilir.</p>

Addım	Fəaliyyət	Kim hansı işi görür
		<p>Səsvermənin nəticələri komissiya sədrinin və katibinin imzaladığı protokolla rəsmiləşdirilir. Katib funksiyasını ƏƏSMN-in nümayəndəsi yerinə yetirir.</p> <p>Üzv təşkilatın nümayəndəsi BİSK-nın üç ardıcıl görüşündə iştirak etmədiyi təqdirdə, ƏƏSMN onun dəyişdirilməsi üçün həmin üzv təşkilata müraciət edir.</p>
5	Layihə qrupu və ekspert qrupu üçün tender və təlimlərin keçirilməsi	<p>ƏƏSMN BİSK-(lar)ın cavabını aldıqdan sonra üç iş günü müddətində hazırlanmasına və ya yenidən hazırlanmasına qərar verilən peşə standartlarının siyahısını peşə və kvalifikasiya standartlarının reyestrinə yerləşdirir. Peşə standartlarına unikal identifikasiya nömrəsi verilir; onların hazırlanması (yenidən hazırlanması) prosesinin mərhələlərini bu nömrə ilə izləmək mümkün olur.</p> <p>Nazirlik peşə standartlarının hazırlanmasına müvafiq mütəxəssisləri, ekspertləri, yaxud müəssisələri cəlb etmək üçün dövlət satınalmaları haqqında qanunvericilik ilə nəzərdə tutulmuş qaydada tender və ya kotirovka sorğusu keçirir. Nazirlik peşə standartlarının hazırlanması, yenidən hazırlanması və yoxlanması məqsədi ilə mütəxəssislər, müəssisələr (təşkilatlar) ilə müqavilə bağlamaq üçün xidmət müqavilələri hazırlayır.</p> <p>Müqavilə iki ekspert qrupu (və ya müəssisə) ilə imzalanır – peşə standartının layihəsini hazırlayan layihə qrupu (LQ) və bu layihəni yoxlayan ekspert qrupu (EQ). Layihə qrupunun tərkibində müvafiq sahə üzrə ən azı üç il iş təcrübəsinə malik yüksək ixtisaslı üç nəfərədək mütəxəssis iştirak edir. Ekspert qrupu müvafiq sahə üzrə ən azı beş il iş təcrübəsinə malik yüksək ixtisaslı iki nəfər mütəxəssisdən formalaşdırılır. LQ və EQ-nin üzvləri həm fərdi müqavilə, həm də onların müəssisələri ilə bağlanan müqavilə əsasında cəlb edilə bilərlər. Hər hansı peşə standartının hazırlanması üçün formalaşdırılan layihə və ekspert qruplarının tərkibində eyni şəxslərin iştirakına yol verilmir.</p> <p>Peşə standartlarının layihələri ƏƏSMN-in rəyi əsasında ictimai əsaslarla və alternativ mənbələr hesabına hazırlana və ya yenidən hazırlana bilər.</p> <p>ƏƏSMN PS-in hazırlanması üçün plan (qrafik) hazırlayır və LQ-ni PS-nin layihəsinin yazılması ilə bağlı təlimatlandırır. Nazirlik LQ və EQ üzvlərini peşə standartlarının hazırlanması (yenidən hazırlanması) ilə bağlı normativ-hüquqi çərçivə, alət və mexanizmlər, o cümlədən, Əmək Məcəlləsi və Məşğulluq haqqında Qanunun, “Peşə və kvalifikasiya standartlarının hazırlanması, yenidən hazırlanması, təsdiq edilməsi və qeydiyyatının aparılması Qaydaları”nın, Nazirlər Kabinetinin “BİSK-nın yaradılması və əsasnaməsinin təsdiq edilməsi haqqında” Qərarının tələbləri, PS-nin qəbul olunmuş formatı ilə bağlı təlimatlandırır. Nazirlik, həmçinin, PS-də istifadə olunan anlayışları, PS-nin məzmun tələbləri, formatı və prosesin keyfiyyət meyarları baxımından peşənin strukturunun təhlil edilməsi üsullarını izah edir, standartların dəqiqləşdirilməsi üçün müvafiq sahədə fəaliyyət göstərən qabaqcıl, aparıcı (meylləri formalaşdıran) müəssisələrin seçilməsi ilə bağlı tövsiyələr verir.</p>

Addım	Fəaliyyət	Kim hansı işi görür
6	Layihə qrupu peşə standartının layihəsini hazırlayır	<p>Layihə qrupu müvafiq məlumat mənbələrini seçir, mövcud resursları nəzərdən keçirir, normativ-hüquqi çərçivənin tələblərinə və qəbul edilmiş formata, həmçinin ƏƏSMN-in təlimatlarına uyğun olaraq, PS layihəsini hazırlayır. Növbəti addımda sadalanan meyarlar layihənin hazırlanması prosesində əsas götürülür. Peşə standartlarının gələcəyə istiqamətlənməsi üçün onlar müvafiq sahədə fəaliyyət göstərən aparıcı (meylləri formalaşdıran) müəssisələrdən götürülür və ya bu müəssisələrlə dəqiqləşdirilir. LQ-nin hazırladığı standartların layihələri yoxlamaq üçün ƏƏSMN-ə təqdim edilir.</p> <p>ƏƏSMN peşə standartlarının layihələrinə dair əlavə rəylər topmaq məqsədi ilə onları reyestrə yerləşdirir.</p> <p>Peşə standartlarının layihələri mövcud normativlərə və formata uyğun olaraq hər hansı müəssisə (qurum, təşkilat) tərəfindən ictimai əsaslarla hazırlana bilər.</p>
7	Ekspert qrupu və Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi peşə standartının layihəsini yoxlayır	<p>LQ, yaxud hər hansı müəssisə (qurum, təşkilat) tərəfindən təqdim olunmuş standartların layihələrinin keyfiyyəti ƏƏSMN tərəfindən format və proses baxımından yoxlanılır.</p> <p>Yoxlama zamanı aşağıdakı meyarlar əsas götürülür:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PS normativ hüquqi sənədlərin, o cümlədən "Peşə və kvalifikasiya standartlarının hazırlanması, yenidən hazırlanması, təsdiq edilməsi və qeydiyyatının aparılması Qaydaları"nın tələblərinə cavab verir; • PS peşə ilə bağlı fəaliyyətlərin araşdırılması, məlumatların toplanması və qiymətləndirilməsi mərhələlərindən ibarət işin təhlilinə əsaslanır. İşin təhlili müvafiq peşə üzrə qənaətbəxş fəaliyyət göstərə bilmək üçün tələb olunan vəzifə, fəaliyyət və sərişlərin müəyyən edilməsi məqsədini daşımaqla, bir neçə üsulla aparılır: yerli və beynəlxalq sənədlərin araşdırılması, öz sahəsində tanınmış müəssisələrdə işləyən peşəkarlar və onların rəhbərləri ilə qrup müzakirələri, yaxud fərdi müzakirələr; • PS iştiraka əsaslanan yanaşma vasitəsi ilə hazırlanır, maraqlı tərəflərin (peşəkar işçilər, xətti menecerlər və insan resursları üzrə işçilər) rəy və təklifləri nəzərə alınır; • PS-nin bütün elementləri anlayışlara uyğun formalaşdırılmışdır; • PS istənilən işin ümumi mərhələlərini əhatə edir – planlaşdırma, icra etmə, monitorinq və düzəliş, hesabat vermə; • PS peşə sahəsi üzrə əməyin mühafizəsi, ətraf mühitin mühafizəsi və keyfiyyətin təmin edilməsi ilə bağlı məsələləri özündə əks etdirir; • PS-də başqaları ilə işləmək və ünsiyyət qabiliyyəti əks olunur; • PS istifadəçilər tərəfindən anlaşılacaq dildə yazılır; • PS hər hansı açıq və ya gizli diskriminasiya əlamətini əks etdirmir. <p>ƏƏSMN ehtiyac olduğu zaman LQ-dən PS-ni yenidən nəzərdən keçirərməyi və ona dəyişiklik etməyi tələb edə bilər. Nazirlik PS-ni uyğun hesab etdiyi təqdirdə onu məzmun və struktur baxımından yoxlamaq üçün EQ-yə təqdim edir.</p>

Addım	Fəaliyyət	Kim hansı işi görür
		<p>Ekspert qrupu PS layihəsinin peşənin məzmununu müvafiq şəkildə əks etdirib-etdirmədiyini yoxlayır və detallı rəy tərtib edir.</p> <p>Yoxlama zamanı aşağıdakı meyarlar əsas götürülür:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PS şəxsin işi keyfiyyətlə yerinə yetirə bilməsi üçün ondan tələb olunan minimum fəaliyyət və sərişteləri əhatə edir; • PS-də hər bir vəzifə və fəaliyyət hərəkət feli ilə ifadə olunur; • PS fərdin ömürboyu təhsil kontekstində özünü inkişaf etdirməsini, karyera yüksəlişini təşviq edir. <p>EQ problemləri qeyd etməklə, ehtiyac duyulan dəyişiklik və düzəlişlərlə (PS layihəsində bu problemlərin necə aradan qaldırılmalı olması ilə) bağlı tövsiyələr verir. Nazirlik PS layihəsinin nəzərdən keçirilməsi və təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə bu tövsiyələri LQ-yə, yaxud layihəni hazırlayan digər qurumlara ünvanlayır, onun yekun versiyasındakı düzəlişlərin razılaşdırılmasını təmin edir.</p> <p>EQ uyğun hesab etdiyi PS-ləri öz rəyi ilə birlikdə Nazirliyə təqdim edir. ƏƏSMN yoxlanmış PS-ləri rəy ilə birlikdə qəbul edilmək üçün müvafiq BİSK-(lər)ə təqdim edir.</p>
8	Bacarıqların inkişaf etdirilməsi üzrə sahə komissiyası peşə standartının yekun versiyasını qəbul edir və ya onu qəbul etməkdən imtina edir	<p>BİSK peşə standartını ona təqdim olunduqdan sonra on beş iş günü müddətində nəzərdən keçirir və səsvermə yolu ilə qəbul edir. PS-lər səsvermə hüquqlu üzvlərin səs çoxluğu ilə qəbul olunur. PS qəbul edilmədiyi halda ya təkmilləşdirilmək üçün ƏƏSMN-ə qaytarılır, ya da ləğv olunur.</p> <p>Səsvermənin nəticələri haqqında protokol tərtib edilir. BİSK səsvermədən sonra üç iş günü müddətində PS-nin qəbul edilib-edilmədiyi ilə bağlı ƏƏSMN-ə hesabat təqdim edir.</p>
9	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin kollegiyası qəbul olunmuş peşə standartını təsdiq edir	<p>ƏƏSMN BİSK-in hesabatını Nazirliyin kollegiyasında müzakirə və təsdiq edir. Bundan sonra PS(lər) qüvvəyə minir və bütün istifadəçilər üçün açıq olur.</p>
10	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin kollegiyası peşə standartını reyestrə qeydiyyatda alır	<p>ƏƏSMN qəbul olunmuş PS-ləri bütün istifadəçilər və geniş ictimaiyyət üçün açıq olan peşə və kvalifikasiya standartlarının reyestrində yerləşdirir. Nazirlik reyestri dövrü olaraq yeniləşdirir və qüvvədə olma vaxtı başa çatmış PS-ləri oradan çıxarır.</p> <p>Bundan əlavə, ƏƏSMN müxtəlif vasitələrlə maraqlı tərəflərin və geniş ictimaiyyətin PS ilə bağlı məlumatlılığını artırır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Müzakirələr, • Kütləvi informasiya vasitələri ilə tədbirlər, • Mətbuat üçün açıqlamalar (pres relizlər), • Müsahibələr, • Nümunələr, • Təlimlər, • Veb səhifələr, • Sorğular və s.